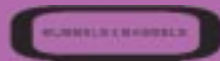

Zorgen voor je baby met ontwenningverschijnselen

informatie voor ouders

COLOFON

UITGAVE: Bubbels & Babbels

REDACTIE: Griet Vandersypen, Marleen Janssen en Dirk Rombouts

ONTWERP & ILLUSTRATIES: PretMet • Dian Klanderman

DRUK: Drukkerij Verbeke

MET DANK AAN: Prof. Patrick van Reempts, Prof. Koenraad Smets, Kind & Gezin,
MSOC Free Clinic, SODA, VAD en ZNA Campus Erasmusziekenhuis

© Bubbels & Babbels 2008

www.bubbelsbabbels.be

Bubbels & Babbels is een deelwerking van VZW Free Clinic

INHOUD

BESTE MAMA	4
HET NEONATAAL ABSTINENTIESYNDROOM (NAS)	5
HOE KAN JE HET NAS HERKENNEN	6
AANVANG EN DUUR VAN HET NAS	7
INVLOED VAN VERSCHILLENDE MIDDELEN OP HET NAS	8
AANGEPASTE ZORG VOOR JE BABY	10
PUNTENLIJST	11
BEHANDELING MET MEDICATIE	12
BORSTVOEDING	13
EEN LASTIGE PERIODE VOOR JE BABY ÉN VOOR JOU	14
WAT KAN JIJ DOEN? tips om je baby te troosten en te kalmeren	15
NAAR HUIS	18
NUTTIGE TELEFOONNUMMERS	19

BESTE MAMA,

Je hebt deze brochure gekregen omdat je baby na de geboorte ontwenningsverschijnselen zou kunnen vertonen omdat je tijdens je zwangerschap medicatie, alcohol of andere drugs hebt gebruikt. Net zoals een volwassene die ontwent, zal ook je baby gedurende deze ontwenningsperiode allerlei lichamelijke en emotionele ongemakken kunnen ervaren en daarop gaan reageren. Wanneer jouw baby een aantal welbepaalde kenmerken begint te vertonen, die gelijktijdig en met een zekere ernst voorkomen, dan spreken artsen en verpleegkundigen van het **neonataal abstinentiesyndroom** of **NAS**. Het NAS kan echter goed en veilig behandeld worden.

Eenmaal ontwend, kan je kind ook nog andere gevolgen ondervinden van gebruik van medicatie, alcohol of andere drugs tijdens de zwangerschap. Zo kan bijvoorbeeld de verstandelijke en emotionele ontwikkeling in de kleutertijd vertraging oplopen en kan je kind een grotere gevoeligheid voor infecties vertonen. Deze gevolgen kunnen niet voorspeld worden, je kan ze pas opmerken als je kind zich verder ontwikkelt. **Het is dan ook belangrijk dat je kind tijdens de eerste levensjaren regelmatig wordt opgevolgd door een kinderarts.**

Jijzelf kan je kind in eerste instantie helpen door open te zijn over je gebruik tegenover artsen en verpleegkundigen die je kind behandelen. Vertel hen eerlijk hoeveel en welke medicatie, alcohol en andere drugs je gebruikt hebt gedurende de laatste weken van je zwangerschap. Alleen dan kunnen zij jouw kind vanaf het begin de beste medische zorg geven.

Met deze brochure willen we je duidelijk maken wat je bij de ontwenning van je baby kan verwachten en wat jij kan doen om je baby hierbij te helpen.

En tenslotte...

Misschien ervaar jij zelf niet veel last van je druggebruik en heb je je leven hieraan aangepast. Maar nu is er een kind in je leven gekomen dat veel zorg en aandacht nodig heeft en van jou verwacht dat je er voor hem of haar bent op elk moment van de dag. Het is nu dan ook het juiste moment om stil te staan bij de gevolgen die je kind kan ondervinden van jouw gebruik. Weet dat eenmaal je beslist hebt om je gebruik aan te pakken, er altijd mensen zullen klaarstaan om jou daarin te ondersteunen. Je vindt een aantal nuttige telefoonnummers achteraan in deze brochure.

Dit betekent dat vanaf nu je kind op de eerste plaats komt in je dagelijks leven en dat je je drug- en medicatiegebruik daaraan zal moeten aanpassen.

HET NEONATAAL ABSTINENTIESYNDROOM (NAS)

Natuurlijk is het altijd beter om tijdens de zwangerschap géen nicotine, alcohol of andere drugs te gebruiken. De meeste drugs die je dan gebruikt, komen in je groeiende kind terecht en je baby geraakt er op die manier aan gewend. Eenmaal geboren, stopt de toevoer van drugs naar je baby en verdwijnen die stoffen geleidelijk aan uit het lichaam. Hierdoor kunnen er bij je baby **ontwenningverschijnselen** optreden. Artsen en verpleegkundigen spreken van het **neonataal abstinentiesyndroom** of **NAS** wanneer een aantal welbepaalde verschijnselen zich gelijktijdig en met een zekere ernst voordoen.

Het is niet mogelijk om te voorspellen bij welke baby's het NAS zal optreden, of op welke manier ze dat zullen ervaren. Elke baby en elke ontwenning is verschillend.

Het NAS komt meestal in zijn hevigste vorm voor wanneer je tijdens je zwangerschap veelvuldig heroïne, methadon of slaap- en kalmeermiddelen (zoals Valium® of Lexotan®) hebt gebruikt. Maar ook als je tijdens je zwangerschap andere drugs hebt gebruikt, kan het NAS optreden, zij het vaak in een mildere vorm. De ontwenningverschijnselen kunnen verergeren wanneer je tijdens de zwangerschap verschillende drugs, alcohol en medicatie hebt gecombineerd.

HOE KAN JE HET NAS HERKENNEN?

Meestal zijn de eerste tekenen van het NAS niet zo goed te herkennen. Elke pasgeborene baby, ook van mama's die geen drugs, alcohol of medicatie gebruikt hebben, kan de eerste uren en dagen een moeilijke lichamelijke periode doormaken. Maar baby's die ontwennen krijgen alsmaar meer last van allerlei lichamelijke ongemakken die na een aantal dagen een hoogtepunt bereiken.

TEKENEN VAN HET NAS ZIJN:

- Prikkelbaarheid
- Veel huilen en huilen met een hoog stemgeluid
- Slecht slapen
- Moeilijk eten (de baby wil wel graag eten, maar kan niet goed zuigen of slikken)
- Verhoogde zuigbehoefte
- Braken en/of diarree
- Gespannen spieren
- Trillen
- Koorts
- Niezen
- Verstopte neus
- Stuipen (komt zelden voor)

Van het NAS is er sprake als zich meerdere van deze tekenen tegelijkertijd voordoen met een zekere ernst

Omdat deze tekenen zich ook kunnen voordoen omwille van andere redenen, is het van belang dat je baby in het ziekenhuis goed onderzocht en opgevolgd wordt. Op die manier kunnen andere oorzaken uitgesloten worden.

AANVANG EN DOOR VAN HET NAS

De eerste ontwenningsverschijnselen treden meestal op vanaf 1 dag tot 3 dagen na de geboorte. Soms duurt het 7 dagen voordat de baby begint te ontwennen en in uitzonderlijke gevallen kan de ontwenning pas na een maand aanvangen. Dit hangt ondermeer af van de soort en hoeveelheid middelen die je tijdens je zwangerschap gebruikt hebt. Maar ook het tijdstip waarop je voor het laatst gebruikt hebt, bepaalt mee het moment dat de ontwenningsverschijnselen bij je baby zullen optreden.

Vandaar dat het heel belangrijk is om je gynaecoloog en kinderarts waarheidsgetrouw in te lichten over wat en wanneer je welke middelen gebruikt.

Op deze manier kunnen artsen en verpleegkundigen je baby goed observeren en kunnen ze zich voorbereiden om je baby op het juiste moment de juiste medicatie toe te dienen. Daarnaast kan ook de urine van je baby onderzocht worden zodat men weet welke middelen er nog in je baby's lichaam zitten en welke ontwenningsverschijnselen kunnen verwacht worden.

Omdat de ontwenningsverschijnselen niet meteen zichtbaar worden, is het nodig dat je baby minimum 5 tot 7 dagen in het ziekenhuis blijft. Als je kindje te vroeg geboren werd of een laag geboortegewicht heeft, dan moet het natuurlijk nog langer in het ziekenhuis verblijven om aan te sterken.

Het moment waarop je baby ontwenningsverschijnselen gaat vertonen, is afhankelijk van de combinatie van medicatie, alcohol en andere drugs die je tijdens de zwangerschap gebruikte en de middelen die je de laatste drie dagen voor de geboorte tot je genomen hebt.

Het NAS kan één week tot verscheidene maanden aanhouden. Ook de duur van dit ontwenningsproces is weer afhankelijk van de combinatie en de hoeveelheid van medicatie, alcohol en andere drugs die je tijdens de zwangerschap hebt gebruikt.

INVLOED VAN VERSCHILLENDE MIDDELEN OP HET NAS

De wijze waarop ontwenning van je baby verloopt, is afhankelijk van welke drugs en hoeveel je daarvan gebruikt hebt tijdens je zwangerschap.

Amfetamines ('Speed', 'XTC')

Als je amfetamines zoals speed gebruikt hebt tijdens de zwangerschap, dan zullen de tekenen van het NAS bij je baby wellicht niet zo duidelijk zijn. Meestal is het zo dat deze baby's slechter slapen en eten.

Als je een paar uur voor de bevalling speed gebruikt hebt, dan zal je baby de eerste uren na de geboorte nog rechtstreeks onder invloed zijn. Hierdoor kan je kind zich rusteloos en overbeweeglijk gedragen.

Bij het gebruik van XTC kunnen er bij je baby milde ontwenningssverschijnselen optreden.

Slaap- en kalmeermiddelen (zoals bv Valium®, Lexotan®)

Als je alleen slaap- en kalmeermiddelen hebt gebruikt tijdens de zwangerschap, dan is het mogelijk dat de ontwenningssverschijnselen bij je baby pas laat tot uiting komen. In uitzonderlijke gevallen kan je baby pas na een maand beginnen te ontwennen.

Heb je naast deze slaap- en kalmeermiddelen ook nog regelmatig alcohol gedronken of heroïne gebruikt, dan is er een grote kans dat je baby heftige ontwenningssverschijnselen zal vertonen. In dat geval zal je baby gedurende een langere periode medicatie moeten nemen om de ontwenningssverschijnselen onder controle te krijgen.

Cocaïne

Als je cocaïne hebt gebruikt tijdens de zwangerschap, dan zal je baby eerder milde ontwenningssverschijnselen ondervinden.

Maar als je naast de cocaïne ook alcohol of heroïne gebruikt hebt, dan zal de ontwenning meestal heftiger verlopen. Ook duurt het dan langer vooraleer de ontwenningssverschijnselen met medicatie onder controle zijn gebracht.

Heroïne

Als je heroïne gebruikt hebt tijdens de zwangerschap, dan zullen de eerste tekenen van het NAS bij je baby meestal zichtbaar worden binnen de 2 en 48 uur na de geboorte. De ontwenningssverschijnselen zullen heftiger zijn wanneer je ook nog slaap- of kalmeermiddelen gebruikt hebt.

Cannabis

Indien je baby tijdens de zwangerschap enkel werd blootgesteld aan cannabis, volgen er meestal geen ontwenningssverschijnselen. Soms kan men enkele milde tekenen vaststellen zoals een verstoorde slaap en prikkelbaarheid.

Methadon

Als je enkel methadon hebt gebruikt tijdens de zwangerschap, dan zullen de eerste ontwenningssverschijnselen bij je baby meestal pas zichtbaar worden binnen 2 en 7 dagen na de geboorte. In uitzonderlijke gevallen begint je baby pas na een maand te ontwennen. De ontwenningssverschijnselen zullen heftiger zijn wanneer je tijdens je zwangerschap naast methadon ook nog slaap- of kalmeermiddelen hebt genomen.

Alcohol

Als je tijdens je zwangerschap regelmatig en veel alcohol dronk, dan kunnen binnen de 24 tot 48 uur na de geboorte de eerste ontwenningssverschijnselen optreden. Als je ook slaap- of kalmeermiddelen gebruikt hebt, dan zal je baby heftiger gaan ontwennen.

AANGEPASTE ZORG VOOR JE BABY

Indien er bij je baby ontweningsverschijnselen kunnen optreden, zullen jij en je baby minimum 5 tot 7 dagen in het ziekenhuis moeten blijven zodat je baby voldoende geobserveerd kan worden voor tekenen van het NAS.

In sommige ziekenhuizen verblijven baby's met ontweningsverschijnselen in de neonatologie of prematurenafdeling, ook wanneer deze baby's niet te vroeg geboren zijn.

Men doet dit omdat verpleegkundigen en de kinderarts op deze afdeling de ontwikkeling van de baby zo nauwgezet mogelijk kunnen volgen.

Indien je baby voor het NAS moet behandeld worden, dan zal er steeds gestart worden met je baby een aangepaste verzorging te bieden. Wanneer dat niet voldoende blijkt, wordt er ook een behandeling met medicatie opgestart.

PUNTENLIJST

Om de ernst van de ontwenning te kunnen bepalen en je baby de juiste behandeling te kunnen geven, gebruiken artsen en verpleegkundigen een speciale **puntenlijst**, het **Finnegan Score Systeem**. Deze puntenlijst bestaat uit een overzicht van de verschillende tekenen van ontwenning die je baby kan vertonen. Verpleegkundigen gaan meerdere keren per dag je baby grondig observeren en vullen vervolgens deze lijst in. Dit doet men een half uur na elke voeding. Indien men het formulier vóór de voeding zou invullen, zou men een valse hoge score kunnen krijgen. Je baby kan immers van streek zijn door honger en niet van ontwenning.

Elk teken van het NAS wordt bij je baby nagegaan en krijgt een punt van 1 tot 5. Als je baby een totale score heeft van 8 punten of meer bij 3 opeenvolgende metingen, dan wijst dit aan dat je baby last heeft van ontwenningverschijnselen.

Als er slechts één punt is waar je baby hoog op scoort, dan is dat nog geen aanwijzing van NAS. Elke baby kan wel eens van streek zijn omwille van andere redenen.

BEHANDELING MET MEDICATIE

De geneesmiddelen die gebruikt wordt om het NAS te behandelen zijn morfine en fenobarbital. Ze worden ofwel allebei toegediend ofwel één van beide.

Morfine

Morfine behoort tot de groep van de opiaten en is een pijnstillert die het bewustzijn dempt. Het wordt voorgeschreven in geval van ontwenning van opiaten zoals methadon of heroïne.

Andere medicatie kan overwogen worden als de morfinedosis niet verder verhoogd mag worden en je baby last blijft hebben.

Fenobarbital (zoals Luminal®)

Fenobarbital is een middel tegen stuipen dat een dempend effect heeft op het centrale zenuwstelsel. Het wordt voorgeschreven om je baby te behandelen voor de ontwenning van alcohol en slaap- en kalmeermiddelen. Soms wordt het ook gebruikt om ontwenning van cannabis en cocaïne te milderen. Sommige baby's hebben een combinatie van fenobarbital en morfine nodig om de ontwenningverschijnselen onder controle te krijgen. Dit kan het geval zijn wanneer je tijdens de zwangerschap verschillende drugs of medicatie hebt gecombineerd of wanneer de maximum dosis van morfine bereikt is en je baby last blijft hebben.

Dosis

De voorgeschreven dosis medicatie hangt af van:

- De ernst van de ontwenningsverschijnselen
- Het gewicht van je baby
(hoe meer je baby weegt, hoe meer medicatie nodig is)

Afhankelijk van hoe je baby reageert op de behandeling, zal de dosis worden aangepast. Zo zal men de dosis verhogen totdat de ontwenningsverschijnselen onder controle zijn. Soms wordt de dosis nadien geleidelijk aan verminderd. In andere gevallen vermindert men de dosis niet, maar doordat het gewicht van je baby steeds toeneemt, vermindert geleidelijk ook het effect van de medicatie. Als je baby plotseling veel gewicht bijkomt, kan het zijn dat de medicatie toch verhoogd moet worden.

BORSTVOEDING

Als je zelf nog drugs, alcohol en medicatie gebruikt, is het niet aangewezen om je baby borstvoeding te geven. Een zekere hoeveelheid drugs en alcohol komt dan via je moedermelk in je baby terecht. Dat kan de gezondheid van je kind schaden en tegelijkertijd geraakt je kind verslaafd aan die stoffen.

In geval je drugs, alcohol of medicatie blijft gebruiken, raadt de kinderarts aan enkel flesvoeding te geven.

Een uitzondering wordt soms gemaakt voor moeders die stabiel op methadon staan en géén andere middelen bijgebruiken.

Ook HIV-besmetting bij de moeder is een reden om geen borstvoeding te geven.

Ook hier is flesvoeding het beste voor je baby.

EEN LASTIGE PERIODE VOOR JE BABY ÈN VOOR JOU

Veel ouders ervaren de periode dat hun baby ontwent als heel stresserend. Langs de ene kant ben je blij met de geboorte van je kind, maar langs de andere kant voel je je misschien schuldig. Je weet immers dat je baby een moeilijke start maakt in het leven door jouw gebruik tijdens je zwangerschap. Het beste wat je nu voor je kind kunt doen, is je schuldgevoel proberen om te zetten in zorg.

Kijk vooruit en bied je baby de beste zorgen aan en zorg ook goed voor jezelf.

Baby's die ontwennen zijn vaak onrustig en moeilijk te troosten. Dit kan ertoe leiden dat je begint te twifelen aan je kwaliteiten als ouder. Ontwennende baby's zijn echter voor iedereen moeilijk troostbaar, dit zegt dus niets over jouw kwaliteiten als mama. **Het beste wat je kan doen, is rustig en geduldig te blijven.**

Misschien ben je ook onzeker en bang over hoe het nu verder moet met jou en je baby. **Daarom is het belangrijk dat je mensen rondom jou in vertrouwen neemt en er met hen over spreekt.** Ze kunnen je ook steun bieden om je plannen voor de toekomst uitgevoerd te krijgen. Want ook wanneer de ontwenningperiode van je kind achter de rug is, zullen er nog momenten volgen dat je wat extra steun zal kunnen gebruiken.

Ook de artsen en verpleegkundigen weten en begrijpen dat dit voor jullie een zeer stresserende en emotionele periode is. Weet daarom dat jij, artsen en verplegend personeel hetzelfde doel nastreven: je baby zo goed en zo snel mogelijk door de ontwenning heen loodsen.

WAT KAN JIJ DOEN? Tips om je baby te troosten en te kalmeren

Als je baby milde of ernstige tekenen van ontwenning vertoont, kunnen er verschillende zaken helpen om je baby te kalmeren en te troosten. De verpleging en artsen zullen je leren hoe je zo goed mogelijk voor je baby kan zorgen.

Zorg ervoor dat je zelf niet onder invloed bent van drugs, alcohol of medicatie, wanneer je voor je baby zorgt. Je moet heel aandachtig kunnen zijn en voorzichtig en geduldig te werk gaan. Soms is het beter om te steunen op de mensen rondom je, eerder dan je baby zelf te verzorgen.

Als je baby langdurig huïlt...

- Houd je baby dicht tegen je lichaam. Huid op huid contact kan helpen.
- Voorkom harde geluiden en fel licht.
- Vermijd je baby te vaak op te pakken of te verleggen.
- Neurën en zachtjes wiegen kunnen helpen.

Als je baby niet kan slapen of slecht slaapt...

- Je baby heeft een rustige omgeving nodig. Stoor je baby niet wanneer hij slaapt.
- Zachte, rustige muziek en wiegen kunnen helpen.
- Een propere luier en droge billetjes geven je baby meer comfort om te slapen.
- Bij geïrriteerde billetjes: was enkel met water (zonder zeep) en smeer ze in met een zinkcrème bij iedere propere luier.
- Voed je baby telkens als die er zelf om vraagt.
- Leg je baby niet in jouw bed om te slapen. Het risico op wiegendood of een ongeluk tijdens je slaap verhoogt erdoor. Gebruik van methadon, heroïne en slaap- en kalmeermiddelen kunnen ervoor zorgen dat je dieper slaapt, waar door je je minder bewust bent van je baby in je bed.
- Zorg voor regelmaat.

Als je baby slecht of moeilijk eet ...

- Geef je baby vaker eten in kleinere porties.
- Geef je baby eten in een rustige en stille omgeving en zorg ervoor dat je niet gestoord wordt.

Als je baby vaak moet braken...

- Houd je baby in een half zittende positie terwijl je het eten geeft.
- Tracht je baby te laten boeren iedere keer dat deze stopt met drinken en na iedere voeding.
- Houd je baby proper en het bedje vrij van braaksel. De geur kan het probleem verergeren en het braaksel kan de huid irriteren.
- Een baby kan snel gewicht verliezen en dat is gevaarlijk. Verwittig dus tijdig een arts.

Niezen, verstopte neus en moeilijk ademen..

- Houd je baby's neusje proper.
- Zorg ervoor dat je baby niet te strak is aangekleed of te veel kleren aanheeft.
- Bij het eten: geef je baby tussen het zuigen door tijd om te rusten en op adem te komen.

Trillen

- Houd je baby in een warme rustige kamer.
- Vermijd je baby te veel op te pakken en te verplaatsen.

Verwittig steeds een arts wanneer de koorts van je baby snel en hoog stijgt. Koorts kan namelijk ook andere oorzaken hebben.

Koorts

Je baby maakt koorts van zodra de lichaamstemperatuur 38°C wordt.

- Beperk de kledjes tot een minimum.
- Bel een dokter als je baby langer dan 4 uur koorts maakt of er andere tekenen zijn dat je baby zich niet goed voelt.

Geef je baby nooit op eigen houtje geneesmiddelen, maar raadpleeg altijd eerst een arts

Als het je allemaal te veel wordt...

- Spreek erover en zoek steun in je omgeving, bij hulpverleners of in het ziekenhuis.
- Schud je baby nooit dooreen, het kan blijvende hersenschade veroorzaken!
- Laat je baby nooit alleen thuis achter, ook niet als hij slaapt.

Baby's van moeders die middelen hebben gebruikt tijdens de zwangerschap, lopen een verhoogd risico lopen op wiegendood. Daarom is het belangrijk om onderstaande zaken nauwgezet op te volgen:

- Leg je baby steeds op zijn rug te slapen.
- Voorkom dat de baby te warm ligt.
- Zorg voor veiligheid in wieg of bed.
- Blijf bij de baby in de buurt.
- Zorg dat er thuis binnen niet gerookt wordt, en zeker niet in de ruimtes waar ook de baby verblijft.
- Bied je kind en jezelf de nodige rust en regelmaat.

NAAR HUIS

Wanneer je baby na de geboorte ontwent, zal jij meestal eerder dan je baby het ziekenhuis mogen verlaten. Voor de meeste mama's is het dan erg lastig om je baby zo kort na de geboorte te moeten achter laten. Ook je baby zal je aanwezigheid missen. Een baby houdt er immers van verzorgd en geknuffeld te worden door een vertrouwde figuur.

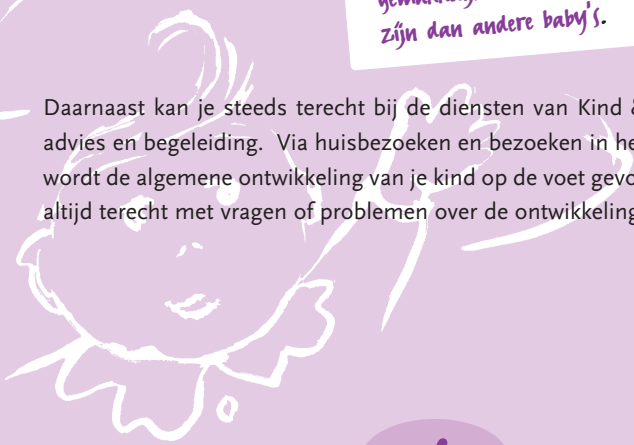
Daarom is het belangrijk om dagelijks je baby te bezoeken en te voeden zodat jullie verder kunnen wennen aan elkaar. Ook leer je zo omgaan met de ontweningsverschijnselen van je baby en ervaar je hoe je je baby kan helpen zich beter te voelen. **Het verplegend personeel is er om je hierbij te helpen. Stel hen al je vragen en maak gebruik van hun tips.**

De kinderarts volgt je baby medisch op en beantwoordt al je vragen over de gezondheid en ontwikkeling van je baby.

Je baby zal meer zorg nodig hebben dan andere baby's. Er is ook kans dat je baby zich langzamer zal ontwikkelen. Daarom is het belangrijk dat jij extra goed ondersteund wordt door familie, vrienden of hulpverleners. En dat je goed voor jezelf zorgt. Overschat je eigen kunnen niet en onderschat niet welke zorg en aandacht een baby nodig heeft.

In de maanden na de ontwenning zal je baby meestal gemakkelijker van streek geraken en moeilijker troostbaar zijn dan andere baby's.

Daarnaast kan je steeds terecht bij de diensten van Kind & Gezin voor gratis advies en begeleiding. Via huisbezoeken en bezoeken in het consultatiebureau wordt de algemene ontwikkeling van je kind op de voet gevolgd. Je kan hier ook altijd terecht met vragen of problemen over de ontwikkeling van je kind.

NUTTIGE TELEFOONNUMMERS

Hier kan je zelf de contactgegevens aanvullen.

Kinderarts _____

Sociale Dienst Ziekenhuis _____

Gynaecoloog _____

Consultatiebureau Kind & Gezin _____

078 150 100

Drughulpverlening _____

Voor informatie over het aanbod van drughulpverlening in jouw buurt, kan je terecht bij **De Druglijn**, een gratis telefoondienst: **078 - 15 - 10 - 20**

Aantekeningen

Over deze brochure...

Deze brochure is bedoeld voor ouders waarvan de pasgeborene ontwenningverschijnselen kan vertonen tengevolge van middelengebruik tijdens de zwangerschap.

In deze brochure vind je een uitgebreide uitleg over hoe de ontwenning van je baby kan verlopen. Wanneer deze ontwenning een aantal welbepaalde tekenen vertoont, dan spreken artsen en verpleegkundigen van het **Neonataal Abstinentiesyndroom** of afgekort **NAS**.

Door deze brochure rustig door te nemen, krijg je een goed beeld over wat je kan verwachten maar ook van wat je zelf kan doen om je baby zo goed mogelijk te troosten en te kalmeren.

Aarzel niet om bijkomende uitleg te vragen aan artsen of verpleegkundigen wanneer bepaalde zaken niet duidelijk zijn.

